

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенці (Польща)
Університет економіки в Братиславі (Словаччина)

V Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

11-12 квітня 2023 р.

**УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)
У66**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 10 від 26 квітня 2023 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачєво, 11-12 квітня 2023 р.). – Мукачєво: МДУ, 2023. – 195 с.

***Відповідальний за випуск:** ХАУСТОВА Ксенія – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

***Технічний редактор:** ПУГАЧЕВСЬКА Катерина – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

У збірнику тез за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

©Мукачівський державний університет, 2023
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2023

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., ХАУСТОВ С.О. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ У РЕГІОНІ	57
МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Н. О. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	59
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., МИКУЛАНИНЕЦЬ В. В. ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС РЕГІОНУ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ	61
РАШКЕВИЧ О.А., ТОВТ Т.Й. СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	63
ФЕЄР А.Є. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	66
ХАУСТОВА К.М., ЛАКАТОШ В.В. ОРГАНІЗАЦІЯ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ РЕГІОНУ	68
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., САХНО Л.Є. РОЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	70
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., БІЛКЕЙ К.Т. РОЛЬ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	72

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ВОРОТКОВ В.О. ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТОВАРІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕННОСТІ	75
ДЕНИСЕНКО М.О. ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	76
КЛИМАШ Н.І., ГРАБОВСЬКА Н.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	78
КУКУРУДЗ Р.С. ТЕНДЕНЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	81
КУЛІНІЧ Т.В., ТИМЧИНА Ю.А. РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	82
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., БАБИНЕЦЬ А.В. ЗАСТОСУВАННЯ КОУЧИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ ТОРГОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	86
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ЧАБАН О.В. УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ ПРИ РОБОТІ НАД АРХІТЕКТУРНИМИ ПРОЕКТАМИ	88
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПЕЛЕНКО В.В. УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОПТОВИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	92
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПОПОВИЧ В.В. КОНЦЕПЦІЯ СИТУАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ СЕРЕДОВИЩА	95
МАРИНЕЦЬ А.В., ТОВТ Т.Й. ОСОБЛИВОСТІ КОМІСІЙНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ	98
МАСЛИГАН Р.М. СУТНІСТЬ АДМІНІСТРУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ КІБЕРСПОРТИВНИХ КЛУБІВ	100
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., ІВАНЧИК С. І МУЛЬТИНАЦІОНАЛЬНА КОМПАНІЯ: КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	102

регіональної політики із урахуванням потенціалу розвитку туризму, рекреаційного комплексу кожного регіону та упровадження передового міжнародного досвіду в цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Цимбалюк С. Сутність та економічна роль спортивно-оздоровчої сфери регіону. Економічний дискурс. 2021. Випуск 1-2. С. 57-65. DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2021-1-6>
2. Писарева І. В. Дослідження сучасного стану та перспектив розвитку спортивного туризму в Україні. Економіка та суспільство. 2021. Випуск 3. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-70>
3. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року. Міністерство молоді і спорту України. Київ, 2020 р
4. Александрович Н. О., Скіндер Н. В., Огурцова О. П., Торянік І. П., Тетеріна Т. А. Розвиток спортивно-рекреаційного туризму в Україні. Scientific Journal «ScienceRise». 2019. №5(58). DOI: 10.15587/2313-8416

УДК 338.486

В.В. ПАПП

доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

Н.В. БОШОТА

кандидат економічних наук, заступник головного бухгалтера,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

Л.Є. САХНО

здобувач вищої освіти
спеціальності 242«Туризм»,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

**РОЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ У
ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ**

Екологічний туризм дуже часто розглядають як найоптимальніший вид туристичної діяльності як для економіки, так і для навколишнього середовища. Однак, без визначення чітких норм та правил, цей вид туризму може викликати багато проблемних аспектів для природно-заповідної території та місцевої громади, на якій він здійснюється.

Мета дослідження полягає у визначенні соціально-економічних аспектів використання природно-заповідних територій для розвитку екологічного туризму в Закарпатській області.

Дослідженням ролі природно-заповідних територій для організації екологічного туризму займаються багато вітчизняних науковців, таких як Депутат М. [1], Герасименко В. [2], Смаль В. [3], Теодорович Л. [4], Царик Л. [5] та ін.

Багато дослідників стверджують, що екотуризм відповідає більшості цілей, зазначених у визначенні сталого туризму, оскільки це інструмент як для розширення соціальних можливостей, так і для довгострокового економічного розвитку місцевих

громад. Дуже важливо забезпечити співпрацю місцевих громад у реалізації проектів екологічного туризму, щоб місцеві жителі отримували вигоду від таких відносин. Зокрема, представники громади повинні бути залучені до планування та розвитку територій, які використовуються у цілях екологічного туризму.

Об'єктами природно-заповідного фонду Закарпатської області, як туристичного центру для розвитку екологічного туризму є Карпатський біосферний заповідник та національні природні парки Синеvir, Ужанський, Зачарований край. Площа природно-заповідного фонду області становить майже 14% [6].

Розробка проектів екологічного туризму на ранніх стадіях забезпечує позитивний ефект на соціально-економічний розвиток громади, але необхідно усвідомлювати вплив і мати розуміння як про потенційні вигоди, так і про ризики від цієї діяльності. Оцінка поінформованості про екотуризм може бути вимірною розумінням громади щодо позитивних і негативних екологічних, економічних і соціальних наслідків екотуризму.

Залучення спільноти планування екологічного туризму – це процес спільної роботи, де передбачається залучення та активна участь місцевих жителів у цьому процесі. Це відіграє життєво важливу роль у впровадженні проектів екологічного туризму і допомагає зберегти національну спадщину та дбати про природоохоронні території.

Особливу роль у розвитку екологічного туризму відіграють заповідні природні території, зокрема національні парки. Закарпатська область має значну кількість природних-заповідних об'єктів, що формує потенціал для розвитку екотуризму. Унікальні природні ландшафти, теплий клімат, багато природних ресурсів в поєднанні з етнокультурним середовищем є сприятливим середовищем для розвитку екологічного туризму. Поряд із необхідністю вдосконалення законодавчої бази, важливим аспектом є територіальне планування екологічного туризму. В даний час основою розвитку екотуризму вважаються національні парки, але слід відмітити, що вони в першу чергу створюються для збереження об'єктів природно-заповідного фонду.

В останні роки, у зв'язку з постійним збільшенням кількості туристів, які відвідують об'єкти природно-заповідного фонду, актуальним стало регулювання навантажень на туристичних маршрутах на цих територіях. Світовий досвід розвитку екологічного туризму показує, що необхідно зважено розраховувати норми рекреаційного навантаження та встановлювати гранично допустимі обсяги туристичних потоків та режим використання туристичних маршрутів. Ці нормативи повинні бути невід'ємною частиною проектної документації розвитку екологічного туризму на об'єктах природно-заповідного фонду. Також слід відзначити важливість облаштування туристичних маршрутів різного роду інформаційними пам'ятками про допустимі туристично-рекреаційні навантаження, оскільки маршрути екскурсій пролягають унікальними природними та історико-культурними місцями.

Отже, діяльність у сфері екологічного туризму підвищує обізнаність людей про охорону природи, зберігає та захищає біорізноманіття та покращує управління ресурсами. Крім того, екотуризм також розширює можливості місцевих громад, надаючи прямі та непрямі економічні вигоди, а також навчає та виховує усвідомлення важливості збереження природних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Депутат М. Екологічний туризм в Україні: поняття, моделі та особливості розвитку. Наук. записки Тернопіл. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер.: Географія. редкол.: В. Я. Брич, О. В. Заставецька, С. І. Іщук та ін. Тернопіль: Тайп, 2010. Вип. 2 (28). С. 187–191.
2. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія. За заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.;

3. Смаль В.В. Світовий досвід розвитку екологічного туризму. Український географічний журнал. 2003. № 4. С. 58-64.
4. Теодорович Л. Екологічний туризм у НПП України: теоретичні та практичні аспекти. Вісн. Львів. ун-ту. Серія географічна. 2013. Вип. 41. С. 318–330.
5. Царик Л.П. Щодо оптимізації природно-ресурсного потенціалу України в умовах сталого природокористування. Природні ресурси регіону: проблеми використання, ревіталізації та охорони: Матеріали III-ого міжнародного наукового семінару. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. С. 352-358.
6. Офіційний сайт Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА. Режим доступу: <https://ecozakarp.at.gov.ua>

УДК 338.48

В.В. ПАПП

доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

Н.В. БОШОТА

кандидат економічних наук, заступник головного бухгалтера,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

К.Т. БІЛКЕЙ

здобувач вищої освіти
спеціальності 242«Туризм»
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

РОЛЬ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Розвиток сільського зеленого туризму в регіоні потребує багатогранного підходу, який передбачає співпрацю між різними зацікавленими сторонами, включаючи місцеві громади, державні установи, підприємства приватного сектора та неурядові організації.

Мета дослідження полягає у визначенні сутності сільського зеленого туризму та його ролі у соціально-економічному розвитку регіону.

Дослідженням тенденцій розвитку сільського зеленого туризму та його впливу на економіку регіону займаються багато вітчизняних науковців, зокрема Забуранна Л.В. та Кулік А. В. [1], Івашина Л. [2], Костирко І.Г. [3], Кравчук А.О. [4], Сердюкова О.М. [5].

Для розвитку сільського зеленого туризму в регіоні необхідно виявляти та популяризувати природні та культурні пам'ятки. Регіональні органи влади повинні визначати та рекламувати свої унікальні природні та культурні пам'ятки, такі як парки, ліси, історичні місця, традиційні ремесла та місцева кухня. Ці визначні пам'ятки слід пропонувати потенційним туристам через різні інформаційні канали, включаючи соціальні мережі, туристичні веб-сайти та місцеві туристичні офіси. Також в регіоні необхідно розвивати інфраструктуру для підтримки сільського зеленого туризму, таку як, наприклад, дороги, транспорт, пішохідні стежки, еко-будинки, кемпінги та центри для відвідувачів. Це вимагатиме інвестицій в інфраструктуру та громадські послуги.

Дуже важливим аспектом розвитку сільського зеленого туризму є залучення місцевих громад до планування його діяльності. Місцеві громади мають бути залучені до розвитку сільського зеленого туризму шляхом навчання та підтримки місцевих підприємців для відкриття бізнесу, пов'язаного з туризмом. Це допоможе створити

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>